

Objem zvoka

TIM za kohlearni implant

Vsebina

Center za sluh in govor
Maribor
Vinarska 6
2000 Maribor

Tel: 02/228 53 40
02/228 53 46 (amb.)
02/228 53 44 (šola)
Fax: 02/228 53 63

E-mail: nada.herja@guest.arnes.si
alenska.werdonig@guest.arnes.si
diana.ropert@guest.arnes.si
sergeja.groegl@guest.arnes.si
irena.furjan1@guest.arnes.si
milan.brumec@guest.arnes.si

Številka: 1

Datum: november 2003

Polžev vsadek	2
Obisk Suzanne Schmmid Giovannini v Sloveniji	3
Predstavlila sem nas v Romuniji	4
5. Avditory - Verbal Kongress	5
Glasbene drobtinice	6
Iz strokovne literature	9
Poslušanje, spremljanje in odzivanje v prvem letu življenja	10
Obvestila	11
Gibalno govorna igrica za otroke	11
Mladostniki raziskujemo park	12
Razvedrilo	12

UVODNA BESEDA

Spoštovani bralci!

Pred vami je prva številka časopisa, ki ga namenjamo staršem otrok s polževim vsadkom. Veseli pa bomo, če ga bo prebral še kdo drug. Časopis smo pripravili člani tima in ga natisnili na domačem računalniku. Preko pisane besede vam bomo posredovali vsebine, ki bi bile tudi vam zanimive. Želimo si, da bi časopis oblikovali skupaj, zato vas vabimo k sodelovanju. Veseli bomo vaših idej, prispevkov, vprašanj...

Prijetno branje vam želi tim za KI Maribor!

KAJ JE POLŽEV VSADEK?

Polžev vsadek je elektronska naprava, ki zvok iz okolice pretvarja v električne impulze, ki jih možgani lahko "razumejo".

Cochlear: Procesor govora ESPRIT 3G in vsadek NUCLEUS 24

Polžev vsadek je sestavljen iz zunanega in notranjega dela.

Zunanji deli polževega vsadka

- mikrofona: sprejema zvoke iz okolice; nameščen je za ušesom ali na oddajniku.

- procesor signalov: majhen računalnik velikosti žepnega radia, ki signal iz mikrofona spremeni v električne impulze;

POLŽEV VSADEK

SLUH IN NJEGOVA IZGUBA

Zvok iz okolice potuje v uho, kjer se spremeni v takšno obliko, da ga naši možgani prepoznajo.

Zvočno valovanje iz okolice potuje od zunanjega v srednje uho, kjer povzroči nihanje bobniča. Preko slušnih koščic se valovanje prenese do polža v katerem lasne celice pretvarjajo mehanske vibracije v šibke električne impulze, ki jih slušni živec prenese do možgan.

Ko je ta pot ovirana slabše ali nič ne slišimo. Kadar slišimo slabše, smo naglušni in si pomagamo s slušnimi aparati.

Če niti z slušnimi aparati ne slišimo, smo gluhi. V tem primeru nam morda lahko pomaga polžev vsadek.

nameščen je v žepu ali za pasom, novejši pa so že zauheljni.

- oddajnik: plastičen obroč z

Med el: Procesor govora TEMPO+ in vsadek COMBI 40+

navitjem in magnetkom; prenese signal iz procesorja govora v sprejemnik (notranji del).

Notranji del polževega vsadka:

- sprejemnik: sprejema signale iz oddajnika in jih razporeja na polje elektrod; vstavljen je pod kožo za ušesom,

- polje elektrod: nameščene so v polžu; preko njih se električni impulzi prenesejo na slušni živec.

ALI S POLŽEVIM VSADEKOM TAKOJ SLIŠIM?

Ne! Po operaciji, ta običajno traja od 2 - 3 ure, ostane pacient do enega tedna v bolnišnici, dalje pa okreva doma. Večina se v tem času počuti normalno. Po približno mescu dni mu strokovnjaki na kliniki dodajo še zunanje dele polževega vsadka, pri čemer je potrebna prva nastavitvev

procesorja govora glede na njegove individualne potrebe. Nastavitve ni enkratno dejanje. Na začetku so nastavitve bolj pogoste kasneje pa enkrat letno, oz. Po potrebi.

Napredek in uspeh sta odvisna od mnogih dejavnikov, predvsem od tega, ali je gluha oseba že slišala, ali pa je gluha od rojstva. Na vsak način pa polžev vsadek pomeni lažjo orientacijo gluhe osebe in olajšano pot pri

učenju poslušanja in govora.

Sama vstavek polževega vsadka ni dovolj za uspešno pridobivanje slušno govornih sposobnosti, zato se uporabniki usmerijo v rehabilitacijo.

INFORMACIJE

Z vašimi vprašanji se lahko obrnete na zaposlene Centra za sluh in govor - tima za kohlearni implant.

OBI SK SUSANNE SCHMID GIOVANNINI V SLOVENIJI

Od 11. do 14. septembra smo v Mariboru gostili Susanna Schmid Giovannini, ki jo je v Slovenijo povabila surdosekcija Slovenije, katere člani smo slovenski surdopedagogi.

Susanna Schmid Giovannini je oseba, ki jo pozna vsa Evropa, pa tudi velik del sveta. Znana je seveda na področju rehabilitacije poslušanja in govora. Svojo bogato strokovno pot je pričela na rojstnem Dunaju in nato nadaljevala v Švici. Znana je po svojem prepričanju, da so gluhi sposobni govorne komunikacije in sposobni samostojnega življenja. Je soustanoviteljica Audio - Verbal International, avtorica mnogih strokovnih člankov in knjig.

V petek, 12. septembra, je predavala strokovnim delavcem in v soboto staršem gluhih in naglušnih otrok.

Nekaj utrinkov:

Kadar govorimo o zgodnji vzgoji in načinu terapije lahko uporabimo model, ki ga uporablja vsaka dobra mama pri dojenčku: otroku govorimo in mu pojemo vedno, kadar smo v njegovi bližini. Zahvaljujoč današnji tehnični opremljenosti lahko stimuliramo slušno pot, razvijamo poslušanje, pa čeprav to ne bo čisto naravno. Otrok se prične odzivati na naš glas in na zvoke iz okolja. Prve vaje so začetni koraki v avdio-verbalno vzgojo, ki ponuja pravo metodo za te majhne otroke s slušno okvaro.

V preteklosti so bili učitelji gluhih edini, ki so vzgajali gluhe. Danes se imajo starši pravico odločiti, kakšno vzgojo želijo za svojega otroka in sami prevzemajo odgovornost zanj.

Za majhne otroke mora biti učenje jezika povezano z aktivnostjo, slediti mora otrokovim interesom. Ob redni uporabi slušnega aparata ali polževega vsadka AV metoda podpira naravni razvoj komunikacije. V igri in aktivnem vključevanju v življenje, šolanje in druge aktivnosti, postane učenje poslušanja način življenja.

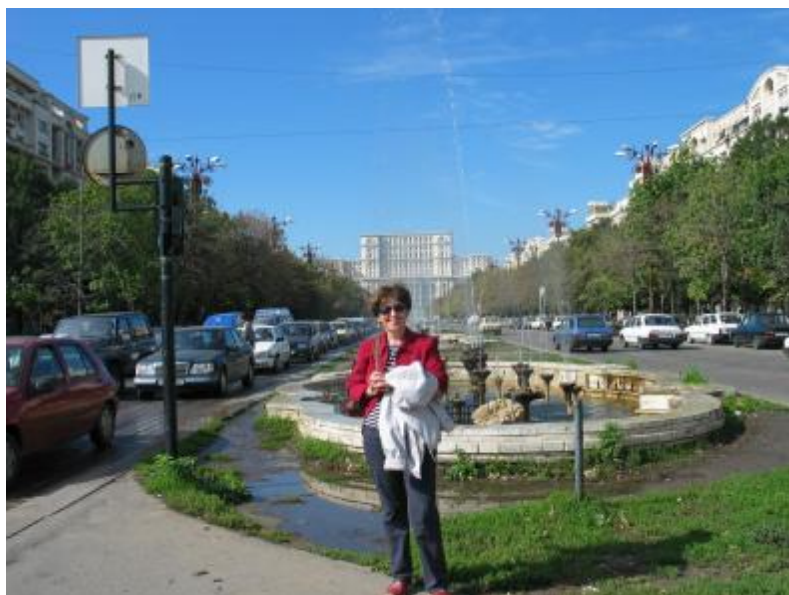
AV filozofija podpira osnovne človekove pravice, da dobijo otroci z okvaro sluha vse možnosti razvoja poslušanja in uporabe govorne komunikacije.

Pripravila: Nada Hernja

PREDSTAVILA SEM NAS V ROMUNIJI

Firma MED-EL je 10. oktobra 2003 organizirala v Romuniji prvi seminar za terapevte otrok s polževim vsadkom. Ko so me povabili k sodelovanju, me je poleg presenečenja in ponosa prevzel dvom, ali znam in ali zmorem. Kako se pripraviti na popolnoma neznano državo, o kateri vem le, da je glavno

uporabljajo tudi v večini vrtcev. Šole imajo internate, nekatere tudi srednje izobraževanje. Zaradi velikih razdalj so otroci le nekajkrat na leto doma. Integracija je prej izjema kot pravilo. Tudi v primerih, ko se starši sami odločijo zanjo, jo težko izpeljejo.

Operacije polževega vsadka so pričeli pred tremi leti, danes imajo 20 uporabnikov (najmlajši so 4 leta stari). Operacije izvajajo v ORL kliniki za odrasle v Bukarešti, nanje pa se že pripravlja klinika v Temišvaru (Timisoari).

Na seminar so prišli terapevti iz vse Romunije, nekateri že z izkušnjami pri rehabilitaciji otrok s PV.

Na seminarju sem v začetku prikazala naše izkušnje na Centru za sluh in govor Maribor, tako na strokovnem kot tudi na organizacijskem področju. Poleg načina

mesto Bukarešta, da je tam revščina, da od tam izvira Drakula in Ceaususco.

Danes vem le malo več. Vem, da je Romunija deset krat večja od Slovenije, da ima 22 milijonov prebivalcev, da leži ob obali Črnega morja pod Ukrajino in nad Bolgarijo, da je najvišji vrh Moldoveanu 2544 m visok, da je večina (90%) prebivalcev Romunov, da imajo veliko madžarsko manjšino(7%) in veliko Romov (2%).

Videla sem delček Bukarešte, ki ima 2 mil. prebivalcev, Hišo ljudstva, ki velja za drugo največjo zgradbo na svetu, vodomete na Piata Unii, slabo vzdrževane ceste in propadajoče fasade.

Srečala sem ljudi, ki so me toplo sprejeli, ki so se potrudili premagati jezikovne pregrade in ki so željni sprememb, ki jih omogoča napredek.

V Romuniji je 19 osnovnih šol za gluhe, v katerih uporabljajo znakovni jezik. Tega

dela jih je zanimalo šolanje gluhih, možnosti integracije pri nas in mobilna obravnava. Mnogi niso verjeli, da otroci s PV res poslušajo, da naravno razvijajo svoje jezikovne sposobnosti. Nekateri terapevti še vedno pretirano artikulirano »učijo govoriti«. Večina otrok s PV ostaja v gluhem okolju, kjer imajo majhne možnosti za razvoj poslušanja in govora. Terapevti želijo boljše možnosti za nove metode in integracijo.

Na poti domov sem preišljevala, ali mi je uspelo primakniti kamenček v razvoju možnosti otrok s PV v Romuniji.

Pripravila Nada Hernja

Otroški nasvet staršem

Ne razvajajte me. Dobro vem, da ne morem imeti vsaga, kar želim. Samo preizkušam vas.

5. AUDITORY – VERBAL KONGRESS

V Berchtesgadnu (Nemčija) je od 3. do 5. oktobra potekal kongres, ki ga organizatorji vsakokrat namenijo izbrani temi. Tokrat je to bila integracija. Kongres poteka v prelepem bavarskem turističnem kraju, ki pa nas je letos pričakal hladen in deževen.

Naša ustanova je tokrat petim članicam tima za PV omogočila, da se udeležimo tega kongresa.

Kongres je potekal pod pokroviteljstvom društva LKH, to je društvo odraslih slušno prizadetih, ki komunicirajo govorno.

Na kongresu so se predstavili izbrani referenti, ki so za svoj prispevek imeli 20 minut časa. Referente bi lahko razdelili v tri skupine: strokovnjaki različnih področij, starši ter gluhi in naglušni odrasli.

Naj na kratko predstavim teme referatov:

Susann Schmid-Giovannini (Meggen/ CH) je v otvoritvi kongresa prispevala kratek zgodovinski oris poslušanja in govora gluhih in naglušnih z naslovom: Integracija je bila zmeraj naš cilj.

Elke Winkelkoetter (Duisburg/ D) je v prispevku Kaj je avditivno-verbalna terapija sistematično prikazala cilje in postopke, le te pa podkrepila z video posnetki.

Warren Estabrooks (Toronto/ CAN) je na svoj znani način prikazal Poslušanje za življenje.

Prof. dr. Gottfried Diller (Heidelberg/ D) je predstavil rezultate raziskav o slušno-govorni vzgoji otrok Nemčije, Avstrije in Švice.

Dr. Rene Mueller (Zurich /CH) je govoril o vključevanju v akustični prostor v razredu.

Max Verdoes-Spindel (Udenhout /NL) je poudaril pomen ritma in glasbe, njun pomen kot pot v slišni svet.

Dr. Monika Verdose-Spindel (Udenhout /NL) je pripravila zanimivo predavanje Socialno - emotivna in komunikativna predpostavka za resnično integracijo.

Prof. dr. Thomas Lenarz (Hannover /D) je govoril o kohlearnem implantu: indikacije in

bodočnost.

Dr. Susan Kupka (Tubingen /D) je nazorno predstavila zahtevno temo: Genetika in okvare sluha.

Starši so poročali o prehojeni poti s svojim otrokom. Predstavitev so popestrili z video posnetki, povedali so nam, koliko dela in energije so vložili v jezikovni napredek otroka in s kakšnimi težavami so se srečali na poti šolanja.

Gluhi in naglušni so sami predstavili svojo življenjsko pot. Predstavili so se:

Patrick Roosli, ki je gluh od rojstva ter eno leto uporabnik polževega vsadka. Je samostojni arhitekt, ki nam je predstavil, kaj v njegovem poklicu pomeni sposobnost govorne komunikacije.

Martina Hensler, stara 22 let je po poklicu frizerka. Gluha od rojstva je pri starosti 1,5 let pričela z vajami poslušanja in govora pri S. S. Giovannini. Pripovedovala nam je o pripravi vloge za gledališko igro v času njenega šolanja v šoli za gluhe Meggen, Švica.

Sarah Neef je predstavljala simbiozo dveh navidezni nasprotij: gluhoti in glasbi. Poroča, da jo je že od drugega leta fasciniral svet gibanja, plesa, pantomime, ki se mu je predala.

Pripravila Nada Hernja

GLASBENE DROBTINICE

Ko sem razmišljala, kakšen prispevek v zvezi z glasbo naj pripravim za vas starše, mi je pod roke prišla knjiga gospe Mire Voglar, *Otrok in glasba*.

Knjiga je sicer namenjena vzgojiteljem in učiteljem, vendar pa sem v njej našla tudi nekaj za vas starše. Poudarja pomen različnih dejavnikov, ki vplivajo na razvoj glasbenih sposobnosti kot so dednost, okolje, vzgoja in otrokova lastna dejavnost ter povezuje le teh med seboj.

Avtorica Mira Voglar v njej takole pravi:

Ni dvoma, da ima dednost v človekovem razvoju pomembno vlogo. Kaže se v prirojenih dispozicijah, ki po eni strani lahko omejujejo razvoj, nikakor pa ga povsem ne določajo, saj se dispozicije ne razvijajo same od sebe, za njihov ugoden razvoj je potrebno povezano učinkovanje okolja in vzgoje.

Okolje mora omogočiti aktivnosti, ki pospešujejo razvoj dispozicij, vzgoja pa s svojim namernim in sistematičnim razvijanjem in oblikovanjem dokončno določa o tem, ali se bodo dispozicije optimalno razvile v sposobnosti ali ne.

Menim, da ima vsak otrok ob rojstvu neke dispozicije za muzikalne sposobnosti, seveda je nivo teh dispozicij lahko zelo različen. Da se te dispozicije razvijajo v sposobnosti, so potrebni ugodni zunanji pogoji, predvsem ugodno družinsko in družbeno okolje, v katerem otrok raste, se razvija in vzgaja.

Dispozicije za glasbo se razvijajo v sposobnosti samo tedaj, če nanje vplivamo, če jih razvijamo, če jih aktiviramo, tako da funkcionirajo v ustreznih glasbenih dejavnostih.

Če je otrok podedoval visoko stopnjo dispozicij, se v ugodnih razmerah sčasoma začne izkazovati njegova glasbena nadarjenost. Če pa otrok živi v takšnem okolju, ki mu ne daje nikakršnih možnosti, tovrstnega udejstvovanja in razvijanja, potem lahko

sčasoma dispozicije celo zakrnijo.

Kakšno naj bo okolje, da bo pospeševalo otrokov glasbeni razvoj?

ü Otroku naj omogoča čim več glasbenih vtisov.

ü Otroka naj obvaruje pred hruščem, ki otroka bodisi razburja ali otopi ali ga spodbudi h kričavosti.

ü Otroku naj omogoči čim več lastnih glasbenih aktivnosti.

Že v prvih mesecih naj bo otrok deležen začetne glasbene vzgoje. Že takrat naj veselo brca in maha ob materinem petju, zaspi naj ob enakomernem ritmu uspavanke. Potem sledijo ritmične »žgečkalke«. Otroka s prsti trepljamo po trebuhu, po nogah, po rokah, za ušesi... in govorimo:

»Buci, buci, buc...«

»Biba leze...«

»Križ, kraž...«

»Viš, viš, viš, že prihaja miš,
miš pojedla bo uho,
jojme kaj bo, kaj bo!«

Ritmične telovadbe z nogami ali rokami je otrok še prav posebej vesel: »Ena, dva, ena, dva«, brcamo z njegovimi nogami ali rokami.

Potem dobi otrok prvi glasbeni instrument – ropotuljico. Ker je to glasbeni instrument, mora imeti lep zvok. Ropotuljica ne sme biti glasna. Biti mora takšna, da jo otrok lahko drži v roki in jo stresa.

Kmalu za tem naj otrok dobi še kakšen »instrument«, kak posebno zvonek zvočni niz, ki ga obesimo na voziček ali na posteljo; tja lahko obesimo tudi

zvonček, ki rahlo in lepo cinglja.

Ko otrok že sedi, naj jezdi na kolenih:

»Hopa, hopa, čička,

Jurček (Mojca, Nina, Miha... – op. avtorice), na konjička,

Jurček na kolena,

kje pa so stremena,

kje je bič, kje je bič,

da zleti kakor ptič.« (Fr. Bevk)

(otroka lahko ob koncu teksta dvignete v zrak, da »leti kot ptič« - opomba avtorice).

Ko otrok vadi v izgovarjanju posameznih glasov, lahko pojemo z njim:

»Nganga, babababa, tatatata, mamamama, papapapa ...«

Otrok naj v tem času sliši čim več pesmi. Pojemo pesmi z izrazitim ritmom in z zvočno privlačnimi izrazi, pa tudi bolj pevne pesmi z izrazito melodijo. S pesmijo otroka potolažimo, ko ga ščipa po trebuhu in ko ga mučijo prvi zobje ali ko ga skeli buška in podobno.

Če le znamo, potem zaigramo otroku tudi na kak instrument; otrok nam bo z veseljem prisluhnil. Otroku se lahko priljubi tudi

preprosta glasbena skrinjica, ki mu igra vedno isto melodijo. Skratka: že v prvem letu naj otrok živi in raste s pesmijo, s prijetnimi zvoki v primerno tihem okolju.

Med prvim in drugim letom začne otrok sam intenzivno poslušati in izvabljeni zvoke in tone iz predmetov in z njimi eksperimentirati (instrumenti ali tudi mamina posoda, mize..., vse, kar daje zvok – opomba avtorice).

Proti koncu drugega leta je marsikateri otrok že sposoben proizvajati glasbene tone, zloge in peti najpreprostejše melodije. S tremi leti mnogi otroci lahko že dovolj pravilno posnemajo takt in melodijo. Čim večkrat slišijo to, kar imajo radi, tem lepše jim je in tem lepše je zanje.

Seveda so tudi velike individualne razlike. V splošnem imajo otroci te dobe manj čuta za zvoke več pa za ritem. Kako otrok ritem dojema, je odvisno od tega, kako loči zvoke po trajanju in jakosti. Posebno nekateri otroci izredno dobro ritmično dojemajo in se to pozna pri njihovem gibanju... Pri nekaterih malčkih ne izhaja njihova nesposobnost, da bi tone prav peli ali zadevali, iz njihovega slabega posluha, temveč od tod, ker še nimajo dovolj razvitih finih gibov glasovnega aparata.

V predšolskem obdobju je otrokova dojemljivost za glasbo že veliko večja.

Dr. L. Žlebnik pravi:

Sposobnost razlikovanja tonov naraste. Otrokov interes in sposobnosti za glasbo v predšolski dobi sploh hitro rasteta. Otrok rad poje in kaže že tudi začetno zanimanje za instrumentalno glasbo. Štiri do pet letni otroci zelo radi udarjajo na tipke kakega instrumenta. Za razvoj otrokovega glasbenega oblikovanja je velikega pomena, da je tudi otrokova okolica sama glasbeno aktivna in da daje otroku pobude za tovrstno izražanje. Otrok naj se glasbeno uri. S tem se mu bo razvijala njegova glasbena sposobnost, naraščalo pa bo tudi veselje do glasbenih dosežkov, ki bodo v njem večali glasbeno zanimanje in samozaupanje.

Vzgojno je vsekakor dobro izkoristiti dejstvo,

da imajo otroci veliko večji užitek v lastnem proizvajanju glasbe kot ob poslušanju. Starši in vzgojitelji naj otroka vzpodbujajo in opogumljajo h glasbi vseh vrst, ker bo tu otrok na zelo prijeten način izražal samega sebe.»

(Mira Voglar, *Otrok in glasba, Vplivi dednosti, okolja, vzgoje in otrokovih lastnih dejavnosti na glasbeni razvoj*, 1976).

Če se zdaj povrnemo nazaj k našim otrokom.

Tako poteka glasbeni razvoj pri slišičem otroku. Kako pa je to pri naših, otrocih s PV, se boste vprašali.

Najbrž ste že lahko opazili, da poteka razvoj glasbenih sposobnosti dokaj podobno kot razvoj govora. Da je potrebno najprej dobro razviti ritem, trajanje, jakost tonov, da otrok lahko začne pridobivati na melodiji.

Res je, da je bilo opisanih veliko primerov za male otroke, dojenčke, vendar lahko ohranite idejo, ki pa jo prilagodite glede na starost oziroma interese vašega otroka.

Tako lahko namesto ropotulje izberete kakšen ritmični instrument ali pa ga skupaj z otrokom sami izdelate, na primer ropotuljo iz jogurtovih lončkov. Ne obesite mu zvočnega niza nad posteljo, ampak zvonečke palčke obesite ob oknu, kjer se bodo ob vetru nežno slišali različni zvoki...

Vaš otrok pa ob vsem tem seveda ne bo razvijal svojih glasbenih dispozicij, ampak bo v prvi vrsti razvijal svoje poslušanje in oblikoval govor. Pridobival bo na ritmu, intonaciji in na vseh tistih elementih, ki so za pravilen in razumljiv govor potrebni, hkrati pa se bo ob plesu še gibalno razvijal.

Pomembno je, da otrok v začetku posluša petje samo ene osebe; dobro je, da ni obdan z maso zvokov, če seveda želite, da otrok posluša vaš glas, da začuti ritem, melodijo, glasnost... Ob tem lahko tudi plešete in tako boste ritem v pesmi samo še bolj poudarili in za otroka bo bolj zanimivo. Sicer pa so že bile omenjene situacije, kje in kako lahko pojete vašemu otroku. Vse pesmice, ki jih pojemo dojenčku, malčku, lahko tudi sami izkoristite, seveda

glede na otrokove interese in starost. Tudi glasbo s kasete, zgoščenke, radia ali televizije lahko uporabite, a v začetni fazi le za ples, torej urjenje ritma.

Da se boste s svojimi malčki malo pozabavali, sem vam pripravila kratko rajalno pesmico, ki jo vsi zelo dobro poznate. Najprej jo lahko preberete, nato ob petju rišete, na koncu pa v družinskem krogu ob petju tudi zaplešete.

Obilo glasbenih užitkov v krogu družine vam želim!

Pripravila Sergeja Grögl

IZ STROKOVNE LITERATURE...

Cochlear implants for kids
Warren Estabrooks

Evan je star dve leti in osem mesecev. Polžev vsadek ima štiri mesece. Predtem je obiskoval skupino za učenje znakovnega jezika in je nekaj kretenj že uporabljal. V avdioverbalno terapijo se je vključil star dve leti in osem mesecev. Opisan je primer prvih nekaj ur terapije, torej je bilo potrebno začeti s poslušanjem prav od začetka.

Navodila za starše:

Pomembno je, da Evanu zagotovite okolje, v katerem bo lahko najbolje poslušal. To dosežete tako, da:

- ste blizu Evana, ko mu govorite ali mu požete
- zmanjšate hrup v prostoru
- pritegnete Evanovo pozornost, vedno, ko želite da bi poslušal
- vedno poudarite prisotnost ali odsotnost zvoka, rekoč Slišim – ne slišim
- pokažite na svoje uho in rečite: Poslušaj!
- poskrbite, da Evan nosi PV ves čas, ko je buden
- mu ves dan govorite in požete pesmice (petje pomaga razviti naraven govor)
- igrajte se igrice »je zvok – ni zvoka« (uporabite kaseto s prekinitvami, svojo pleh muziko, itd)
- izkoristite življenjske situacije, da vzpodbudite Evana da je pozoren na okolje (npr. trkanje ali zvonjenje zvonca ali telefona, ipd)
- v vsakdanjem življenju uporabljate stvari ob katerih lahko vadite osnovne zvoke za

- učenje poslušanja. Predmeti se lahko pojavljajo na dečkovih oblačilih, posodi, odejicah, na nalepkah, karticah, igračkah. Tako boste skozi ves dan z Evanom ponavljali te bistvene zvoke in mu tudi pomagali, da razume, kaj sliši
- vadite spretnosti pihanja, pošiljanja poljubčkov, tleskanja z jezikom, lizanja, pihanja balončkov. Pihanje otroku pomaga šepetati in razviti izgovorjavo p in t. Žvečenje in požiranje pomagata razviti mišice, ki so pomembne za govorno produkcijo.
- igrajte se igro klicanja po imenu, Evan naj sprva opazuje, kako npr, mama kliče brata po imenu in obratno, nato vključite še njega
- ko kličete Evana po imenu mora za to biti vedno dober razlog, sicer se bo nehal odzivati na ime (npr. Evan- poglej kaj je v škatli, Evan na avtek, ..)

Prihodnjič: kako vadimo poslušanje osnovnih zvokov

Pripravila Alenka Werdonig

VPRAŠALI STE...

Rubrika je namenjena vam bralcem. Pričakujemo vaša vprašanja.

Otroški nasvet staršem

Ne delajte stvari, ki jih lahko opravim sam. Zaradi tega se počutim kot dojenček, utegnil pa bi vas imeti za svoje služabnike.

POSLUŠANJE, SPREMLJANJE IN ODZIVANJE V PRVEM LETU ŽIVLJENJA

PV omogoča otroku, da sliši. Čim hitreje gluhi otrok dobi aparat, ki mu omogoča poslušanje, tem hitreje se bo lahko pričel naravni razvoj govora in jezika. Za to niso potrebne posebne tehnike učenja - staršem pokažemo, kako njihovo naravno komuniciranje z otrokom omogoča razvoj poslušanja in govora. Zavedati se je potrebno le, da mora v razvoju poslušanja prehoditi vse stopnje, ki jih slišič otrok razvije do trenutka, ko je sposoben reči prvo besedo. Večino aktivnosti izvajamo med igro in vsakdanjim življenjem. Učenje poslušanja lahko vključite v skoraj vse, kar počnete s svojim otrokom, pri načrtovanju aktivnosti pa upoštevajte pravilo, da se sposobnosti razvijajo ena za drugo - brez dobro utrjene predhodne sposobnosti se naslednja ne bo mogla razviti v popolnosti.

Otroški nasvet staršem

Ne bodite preveč žalostni, kadar vam rečem, da vas sovražim. Ne mislim resno, ampak samo želim, da bi vam bilo žal zaradi tistega, kar ste mi naredili.

Od rojstva do 3 mesecev

1. Odzove se na zvoke z vznemirjenjem ali spremembo obnašanja.
2. Odzove se na glas z vznemirjenjem ali spremembo obnašanja.
3. Za trenutek pogleda v obraz.
4. Obdrži očesni kontakt.
5. Spremlja okolico s pogledovanjem od enega do drugega predmeta.

3 do 6 mesecev

6. Z očmi gleda za zvokom (išče zvok).
7. Obrača se za zvokom.
8. Obrača se za glasom.

6 do 9 mesecev

9. Mirno sedi na stolu in spremlja osebo ali predmet.
10. Z odraslim si 2 minuti ogleduje slike ali predmete.
11. Spremeni izraz na obrazu kot odgovor na prijazen ali jezen glas.

12. Spremeni izraz na obrazu kot odgovor na izraz na obrazu odrasle osebe.
13. Odzove se na enostavne prošnje oziroma zahteve, kadar le-te spremljajo kretnje.

9 do 12 mesecev

14. V hrupnem okolju posluša govorjenje ene osebe.
15. Z obračanjem se odzove na svoje lastno ime.
16. Na stroga navodila odgovori tako, da preneha s svojo aktivnostjo.
17. Pomaha ali ploska kot odgovor na besedna navodila.
18. Poišče znane predmete, ki so imenovani.
19. Poišče člane svoje družine, ko so imenovani.

(povzeto po programu Majhni koraki, Lj., 2000)

Pripravila Diana Ropert

OBVESTILA

Prvi slušni aparat za novorojenčke

Firma Siemens je razvila posebni slušni aparat za novorojenčke, ki je izredno majhen, fleksibilen in zanesljiv. Aparat so razvijali v sodelovanju z avdiologi in akustiki.

(Hoerakustik 10/2003)

Ameriški kongres je odobril 9,9 mil. dolarjev za program splošne prebire sluha novorojenčkov. Direktor Alexander Graham Bell Association for the Deaf and hard of Hearing se je zahvalil in poudaril, kako pomembno je, da se program še nadalje podpira. Program screeninga sluha novorojenčkov ima v ZDA 42 držav.

AGB, 20.6.2003

KONGRESI

Od 4.do 9. julija 2004 bo v Helsinkih (Finska) svetovni kongres naglušnih (IFHOH).

Društvo defektologov Slovenije obvešča, da bodo XII. Defektološki dnevi maja 2004. Osrednja tema izobraževanja je usmerjena v izvajanje novih programov na področju vzgoje, izobraževanja in usposabljanja oseb s posebnimi potrebami preko sodobnih pristopov, vsebin, pripomočkov in terapij. Izobraževanje bo potekalo plenarno in v obliki delavnic.

Informacije: Društvo defektologov Slovenije, tel. 01/436 36 30

www.drustvo-defektologov.si

Permanentno izobraževanje za učitelje in druge strokovne

delavce, ki delajo z gluhi in naglušnimi otroki, bo na CSG 5. 12. 2003 ob 10. uri.

Mednarodna konferenca NHS (Newborn hearing screening) 2004, ki jo organizira Alexandreb Graham Bellova organizacija, bo 29 - 30. maja 2004 v Italiji v Villa Erba kongres centru v Cernobbio (Como). AG Bell-ova organizacija za gluhe in naglušne je vodilna na področju gluhotote in uporablja govorni jezik. Konferenca bo usmerjena k družini in bo posredovala informacije o možnostih govornega jezika v družinah otrok z okvaro sluha in jih povezala s strokovnjaki na tem področju.

Več informacij na:

www.nhs2004.polimi.it

Od 27. do 29. maja 2004 bo na Otočcu 4. kongres otorinolaringologov Slovenije z mednarodno udeležbo.

GIBALNO GOVORNE IGRICE ZA OTROKE

Prepoznavanje šumov

Otrok razvija sposobnost slušnega zaznavanja, poslušanja in domišljije. Potrebujete različne predmete, s katerimi lahko ustvarite šum oz. zvok (npr. žoga, časopis, lonec in žlica, budilka...). Potek igre:

Pri igri potrebujete pregrado, ki jo lahko naredite iz kartona ali dva stola prekrijete z rjuho ipd. Stopite za zaslon in začnite udarjati z žogo ob tla, trgati in mečkati papir, navijati uro, ropotati po loncu... Otrok naj to na drugi strani pregrade ponovi kot odmev, (če imate dovolj dvojnega materiala), ali pa naj pokaže prej pripravljeno ustrezno sliko predmeta, s katerim povzročate zvok.

Skrivalnica

Otrok razvija sposobnosti slušnega zaznavanja, mišljenja, razlikovanja in orientacije v prostoru. Uporabite lahko različne predmete in igrače. Potek igre:

Eden izmed udeležencev v igri zapusti prostor. Ostali udeleženci v igri (oz. vi, če se igrate sami z otrokom) skrijejo predmet in ga začnejo opevati v pesmici, ki je lahko znana ali pa si jo izmislite. Otrok se nato vrne v prostor in najprej posluša pesem, ki jo požete. Ko ugotovi, kateri predmet ste skrili, začne iskati. Ob tem posluša petje. Če se nahaja blizu predmeta, požete glasneje, če se pa oddalji od skritega predmeta, požete tiše.

Pripravila Irena Furjan Varžič

MLADOSTNIKI RAZISKUJEMO PARK

Ker smo že veliki in obiskujemo višje razrede OŠ, nas zanima še kaj več kot smo šola. Želimo si ustvarjati in raziskovati. To željo smo spremenili v realnost s projekti na CSG z mentoricama Sergejo in Ireno. Začeli smo raziskovati okolico Centra. Ali splohi veste, kako je zanimiva? Pričeli smo s parkom.

Park je čudovit. Da tak tudi ostane morajo biti v parku: koši, klopi, poti, grede in spomeniki. Sprehodili smo se po mladem in starem drevoredu in se poigrali na otroškem igrišču. Zanimalo nas je, zakaj stoji čudna hišica sredi parka! Sergeja nam je razložila, da so v glasbeni hišiči nekoč igrali glasbeniki in zabavali sprehjalce.

Odpravili smo se dalje. Opazili smo, da je park tudi umazan. V manjšem ribniku so plavale smeti. **TO NAM NI VSEČ!!!** Morali bi ga očistiti! Pot nas je vodila mimo cvetočih vrtnic in prišli smo do prvega ribnika. Na njem so plavale race, labodi, iz vode pa so kukale radovedne želve. Sredi ribnika je šumel vodomet, ki je ustvarjal

čudovito mavrico. Utrujeni smo posedli ob zapuščeni hiši. Radovedni smo kukali skozi zamrežena okna. Na koncu našega raziskovanja smo si ogledali še akvarij. Vsak si je kupil svojo vstopnico in dolgo uro smo opazovali živali v njem. Ugotovili smo, da imajo tudi živali slovenska in latinska imena. Polni novih vtisov in znanj smo se odpravili domov. Da tega ne pozabimo, smo se poigrali z računalnikom in vse vtise zapisali v tej zgodbi!

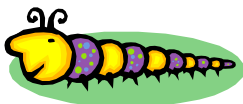
RAZVEDRILLO

Muha je ves dan preletavala pajkovo mrežo, toda pajku do večera ni uspelo, da bi muho ujel. Ta se mu je ves večer nasmihala in ga izzivala. »

Te bom že jutri dobil!« je pajek zavpil proti muhi. »Ne bo ti uspelo!« se je spet nasmehnila muha: »Jaz sem muha enodnevnica!«

Zakaj se hoče stonogec ločiti od stonoge?

Ker si je za rojstni dan z a ž e l e l a čevlje!

Miš in slon se sprehajata. Ker je zelo vroče, ponudi slon miši, da lahko hodi v njegovi senci. Nekaj časa tako hodita, nato miš reče: »Če ti je vroče, se lahko zamenjava.«

Zakaj petelin tako zgodaj kikirika? Ker pozneje, ko se zbudijo kure, ne pride do besede.

Polža se sprehajata. Prideta do široke ceste in eden se odloči, da bo šel čez, ko ga drugi ustavi: »Saj si nor! Čez tri ure pride avtobus!«

Slon in slonica se zaljubita. Držeč se za rilca, se sprehajata. Nenadoma se ona ustavi in reče: »Ti, a me imaš zares rad ali me samo vlečeš za nos!«

